

بررسی تأثیر اصول فضاهای قابل دفاع بر حس تعلق به مکان در مجتمع‌های مسکونی (نمونه موردی: بابلسر)

مریم حمزه نتاج بهنمیری^۱، محمدجواد مقصودی^{۲*}، معصومه هدایتی^۳

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد آیت ا... آملی، آمل، ایران m_nattaj99@yahoo.com

۲- استادیار گروه شهرسازی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران maghssoodi@pnu.ac.ir

۳- استادیار گروه معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد آیت ا... آملی، آمل، ایران m.hedayati@iauamol.ac.ir

چکیده

مسئله امنیت و احساس امنیت در فضاهای شهری بویژه در فضاهای مسکونی از اهمیت خاصی برخوردار است. امنیت پیش زمینه تحقق یک اجتماع سالم و احساس امنیت بسترتوسعه آن است. به غیر از اثرات اجتماعی ناشی از وجود محیط‌های امن شهری بر الگوهای رفتاری شهروندان و بهبود کیفیت‌های محیطی، تبیین نقش کالبدی شهر بر کاهش جرائم، موضوع با اهمیتی است که در قالب نظریه‌های نوین شهرسازی مورد بحث قرار گرفته است. یکی از این نظریه‌ها، نظریه فضای قابل دفاع اسکارنیومن می‌باشد. هدف این پژوهش بررسی تأثیر عوامل کالبدی مجتمع‌های مسکونی بر حس تعلق به مکان با تأکید بر ایده فضاهای قابل دفاع در شهر بابلسر می‌باشد. بر این اساس در این تحقیق سعی شد با بررسی مبانی نظری، عوامل موثر بر ایجاد فضاهای قابل دفاع را شناسایی کرده، تا در این راستا با افزایش حس تعلق به مکان بتوانیم امنیت ساکنین در مجتمع‌های مسکونی را فراهم آوریم. روش تحقیق در پژوهش حاضر، از منظر هدف، کاربردی و به روش توصیفی-تحلیلی می‌باشد. جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز پژوهش از طریق مطالعات کتابخانه‌ای، پرسشنامه و برداشت میدانی جهت ثبت اطلاعات انجام شده است. جامعه آماری این پژوهش ۲۵۰ نفر از خانواده‌های شهرک دریاکنار شهر بابلسر، در استان مازندران می‌باشند. جهت محاسبه حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده شده است. پس از گردآوری داده‌ها، از نرم افزار SPSS جهت تحلیل داده‌ها بهره برده شد. با بررسی‌های انجام شده، عوامل موثر بر رویکرد فضاهای قابل دفاع در مجتمع‌های مسکونی شناسایی شده که شامل قلمروگرایی، ترمیم و نگهداری، نظارت طبیعی و رفتار نشانگر می‌باشد. در این تحقیق این نتیجه بدست آمد که در مجتمع‌های مسکونی هرچه قلمروگرایی بیشتر باشد، امنیت بیشتر بوده و هرچه امنیت افزایش یابد، حس تعلق به مکان ارتقاء می‌یابد.

کلمات کلیدی: امنیت، مجتمع‌های مسکونی، فضای قابل دفاع، نظارت طبیعی^۱، حس تعلق به مکان^۲.

1 Natural surveillance

2 Sense of belongings